

بیانات در ارتباط تصویری با همایش سراسری قوه قضائیه - 7 / تیر / 1399

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۱)

والحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و آله الطاهرين سيما بقيّة الله في الارضين.

پیشاپیش تبریک عرض میکنم ولادت حضرت ابی الحسن الرضا (سلام الله عليه و صلوات الله عليه و على آبائه و ابنائه المعصومين المطهرين) را و همچنین به مجموعه‌ی کارکنان و زحمت‌کشان قوه‌ی قضائیه هم، هفته‌ی قوه‌ی قضائیه را تبریک عرض میکنم. و تشکر میکنم از بیانات جامع و مفید جناب آقای رئیسی - ریاست محترم قوه‌ی قضائیه - که بسیاری از مطالب لازم را که بایستی ما بشنویم و مردم بشنوند و آحاد قوه‌ی قضائیه بشنوند، در بیانات امروزشان گنجانند و بیان کردند ؛ من هم به بعضی از آنها اشاره خواهم کرد.

درود و رحمت پروردگار را درخواست میکنیم برای شهدای هفتم تیر - که حادثه‌ی مهمی در تاریخ کشور و تاریخ انقلاب بود - و شهدای قوه‌ی قضائیه، بخصوص شهید مظلوم مرحوم آیت الله شهید بهشتی و شهید قدوسی و شهید لاجوردی و شهدای متعدد و بزرگوار که قوه‌ی قضائیه در دوران انقلاب و در طول خدمت چهل ساله‌ی خود تقدیم کرده.

ما درباره‌ی اهمیّت و شأن قوه‌ی قضائیه خیلی حرف زده‌ایم و تکالیف و وظایف را در طول سالهای متمادی، گفته‌ایم، دوستان گفته‌اند، مسئولان قوه گفته‌اند و آن مطالب را نمیخواهیم تکرار بکنیم. من امروز چند جمله، چند نکته در باب تحوّل قضائی، و تحوّل در دستگاه قضا عرض میکنم که خب صحبت جناب آقای رئیسی هم عمدتاً در مورد تحوّل بود، که مسئله‌ی بسیار مهم و اساسی‌ای است. چند نکته هم در باب مبارزه‌ی با فساد، که امروز در قوه‌ی قضائیه به صورت نمایانی خودش را دارد نشان میدهد، عرض خواهم کرد.

چند نکته در باب تحوّل قضائی: (۱) اهمیّت سند تحوّل تهیه و ارتقا داده شده در قوه‌ی قضائیه در مورد تحوّل، اولاً من شنیدم - ظاهراً در گزارش قوه‌ی قضائیه هم بود - که سند تحوّل که در سال قبل، رئیس محترم قوه تهیه کرده بودند و ارائه و ابلاغ کردند، ویرایش ارتقایافته‌ای داده شده و آنچه امروز در دسترس قوه‌ی قضائیه و مورد اهتمام قوه‌ی قضائیه است، سندی است که از لحاظ سطح کار، از سند اوّلی بالاتر و پیشرفته‌تر است ؛ این خبر بسیار خوبی است برای ما. آن طور که به من گزارش شد این سند را قوه‌ی محترم قضائیه با همکاری نخبگان متعددی از حوزه و دانشگاه تهیه کرده، فراهم کرده که این سبک کار هم، سبک کاملاً درست و متین و منطقی‌ای است ؛ و همچنین با استفاده‌ی از تجربیات برگزیدگان درون قوه و مجربین قوه، ارتقای این سند فراهم شده. اگر این [سند] ابلاغ نشده، ابلاغ کنید، دنبال کنید و کارنامه‌ی اجرای برنامه‌های مترتب بر این سند را هم در وقت خود و در زمان خود منتشر کنید که مردم بدانند که این سند و این برنامه‌ها تا چقدر پیش رفته ؛ همین طور که امروز بیان کردید که مثلاً حدود هشتاد درصد در مجموع به طور متوسط پیشرفت کرده، اگر این را با تفصیل مردم بدانند، قطعاً در امیدواری به قوه‌ی قضائیه تأثیر دارد، که این خیلی مهم است.

۲) تحوّل بر مبنای اصول و مبانی فکری اسلامی و دینی

البته تحوّل یک چیزی نیست که متوقف بشود؛ تحوّل طبعاً در هر برهه‌ای از زمان با افکار جدید، با دریافتهای جدید و ابتکارات تازه مطرح میشود و ان شاء الله حرکت تحوّلی همین طور ادامه پیدا خواهد کرد. البته قبلاً هم ما این را عرض کرده‌ایم، حالا هم تأکید میکنیم که تحوّل باید بر مبنای اصول و مبانی فکری اسلامی و دینی باشد؛ والا اگر چنانچه تحوّل مبتنی بر یک مبنایی نباشد، تحوّل نیست، تذبذب (۲) و هرج و مرج است. تحوّل، در چهارچوب و قالب یک مبانی متقن و محکمی که از اسلام و از قرآن و مبانی دینی گرفته شده به وجود خواهد آمد. مدیریت هم در تحوّل لازم است، که مدیریتش با رئیس محترم قوه‌ی قضائیه است.

۳) توکل بر خداوند و عدم انفعال در برابر مقاومتها و دشواری‌های تحوّل

یک نکته‌ی دیگر این است که تحوّل کار بسیار دشواری است. گفتن به زبان آسان است که تحوّل ایجاد کنید؛ لکن تحوّل در عمل خیلی کار مشکلی است؛ علت هم این است که مقاومت‌هایی در مقابل تحوّل هست. بعضی مقاومتها از روی سوء نیت نیست؛ بعضی‌ها حال و حوصله‌ی تغییرات بنیانی را ندارند، بعضی‌ها توانش را ندارند، بعضی هم ممکن است از وضع موجود منتفع باشند و نخواهند این وضع، تغییر پیدا بکند؛ البته در بیرون دستگاه قضائی هم شبکه‌ی درهم‌تنیده‌ی مجرم و مفسد و مانند اینها هم هست که اینها هم قهراً مخالفتند؛ پشت سر همه‌ی اینها هم نگاه دستگاه‌های دشمن و معاند با نظام جمهوری اسلامی است که اصلاً هر حرکت اصلاحی در هر جای جامعه‌ی اسلامی اتفاق بیفتد، اینها ناراحت میشوند، مقابله میکنند، جوسازی میکنند. اینها مخالفینند؛ مخالفین هم آرام نمی‌نشینند. شما با قوت، با روحیه، با شجاعت وارد میدان تحوّل میشوید، آنها هم آرام نمی‌نشینند، آنها هم شروع میکنند به مقابله کردن. جوسازی میکنند؛ گاهی اوقات جوسازی‌های رسانه‌ای است، جوسازی‌های پیگیر است، در افکار عمومی مردم وسوسه ایجاد میکنند که واقعاً یکی از موارد «مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ» (۳) اینجا است. یکی از کارهایی که میتوانند بکنند این است که عزم راسخ سردمداران تحوّل را متزلزل کنند؛ دائماً مشاورتهای گوناگون که «این کار مصلحت نیست»، نگذارند این کار انجام [بشود]. بنابراین، مقاومت در مقابل تحوّل، از [جانب] این جناحهای مختلفی که اشاره کردیم فراوان خواهد بود.

راه [مقابله‌ی با اینها] توکل به خدا است؛ توکل کنید به خدا. وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ؛ (۴) خدای متعال خودش کفایت خواهد کرد، خودش کمک خواهد کرد. راه را درست انتخاب کنید، هدف را درست انتخاب کنید و بعد «فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَ اسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ»؛ (۵) با استقامت جلو بروید؛ راهش این است. در مقابل کارشکنی، در مقابل وسوسه، در مقابل اذیت کردن و جوسازی کردن و مانند اینها، تنها راه مهم و مؤثری که وجود دارد عدم انفعال و ادامه‌ی راه و استقامت است؛ این توصیه‌ی بنده است. این هم یک نکته.

۴) پیگیری متوازن همه‌ی وظایف در قوه‌ی قضائیه

یکی از موضوعات مهم در زمینه‌ی تحوّل این است که شما همه‌ی وظایف قوه‌ی قضائیه را - که خب وظایف زیادی است؛ در قانون اساسی ذیل پنج شماره وظایف قوه‌ی قضائیه بیان شده که البته بیش از پنج اصل است، چون در بعضی از این بندها چند موضوع کنار هم قرار گرفته - باید به صورت متوازن مورد توجه قرار بدهید و پیش بروید که خوشبختانه میبینم در گزارش جناب آقای رئیسی بود؛ [مثلاً] مسئله‌ی احیای حقوق عامه که جزو این وظایف است، یا پیشگیری از وقوع جرم که جزو این وظایف مهم است، ایشان به اینها توجه کردند و اینها وجود دارد. من میخواهم بگویم پیگیری متوازن همه‌ی وظایف، یکی از مسائلی است که باید مورد توجه باشد؛ یعنی ما وقتی که به یکی از

این وظایف سرگرم شدیم، مشغول شدیم، از بقیه‌ی وظایف غافل نماییم و آنها روی زمین نماند. حالا مثلاً فرض کنید که احیای حقوق عامه از جمله‌ی این وظایف است که خیلی هم مهم است. احیای حقوق عامه بسیار چیز مهمی است؛ یا نظارت بر حسن اجرای قوانین که این در قانون اساسی، جزو وظایف قوه‌ی قضائیه است؛ یا پیشگیری از وقوع جرم یا اصلاح مجرمین؛ اینها همه جزو وظایفی است که در قانون اساسی ذکر شده و هر کدام یک فصل مُشبع (۶) و مهمی دارد.

احیای حقوق عامه عمدتاً کار دادستانی‌ها است که البته در این برهه‌ی اخیر خوشبختانه مشاهده شد. حالا هم که جناب آقای رئیسی گفتند که ما منتظر دادخواست نمیشویم، وارد میشویم؛ بله، همین جور است، یعنی خود دادستانی‌ها در مواقع متعددی، وقتی که احساس میکنند در یک موردی حقوق عامه دارد تزییع میشود اینجا بایستی وارد میدان بشوند و وارد کار بشوند که [مواردی] دیده شد. در همین قضایای سیل اوایل سال ۹۸، یک موردی را دادستان‌ها وارد شدند؛ در جاهای دیگر هم وارد شدند؛ در این اواخر هم مواردی مشاهده شد؛ این بسیار درست است.

یا مثلاً پیشگیری بسیار مهم است. در مورد پیشگیری آنچه حائز اهمیت است این است که ما بسترهای وقوع جرم و تولید جرم را درست بشناسیم. اگر این بسترها شناخته شدند، دانسته شدند - که من حالا بعد یک نکته‌ای را هم در این زمینه عرض خواهم کرد - آن وقت شما راحت با آشنایی، با بصیرت میتوانید با وقوع جرم مقابله کنید که اصلاً جرم واقع نشود. ما اگر توانستیم پیشگیری را به معنای واقعی کلمه راه بیندازیم هزینه‌ی مقابله‌ی با جرم بشدت کاهش خواهد یافت. وقتی که بتوانیم پیشگیری را راه بیندازیم اصلاً از لحاظ مواجهه‌ی با جرم و مجرم هزینه‌ی کشور و هزینه‌ی قوه‌ی قضائیه بشدت کاهش پیدا میکند؛ البته این محتاج همراهی همه‌ی قوا است، بخصوص قوه‌ی مجریه باید در این زمینه با قوه‌ی قضائیه همراهی کند.

پس بنابراین این هم یک نکته که به همه‌ی این موارد و این وظایف به صورت متوازن توجه بشود و همه‌ی اینها ان شاء الله مورد توجه تحوّل قرار بگیرند.

(۵) نیاز قوه‌ی قضائیه به بهره‌گیری از دانش نخبگان حوزه و دانشگاه آن نکته‌ای که عرض کردم که مرتبط با این قضیه است - که این هم یک نکته‌ی مهمی است - [این است که] قوه‌ی قضائیه نیاز دارد به بهره‌گیری از دانشها و دانشمندهایی که کارشان فقط دانش قضائی نیست. حالا مثلاً در همین زمینه‌ی پیشگیری از جرم؛ خب زمینه‌های جرم بعضاً روانشناختی است، بعضاً اقتصادی است، این را کسی که صرفاً دانش قضائی دارد مشکل بتواند بشناسد تا بتواند حل کند؛ در این [مورد] شما طبعاً احتیاج دارید به افرادی که در زمینه‌ی روانشناسی جمعی، روانشناسی فردی دارای دانش باشند، [دارای] آگاهی باشند یا در زمینه‌ی مسائل اقتصادی درست بدانند که چه چیزی بستر وقوع چه حادثه‌ای و چه مشکلی یا چه راه‌حلی است؛ اگر چنانچه از نخبگان حوزه و دانشگاه در دانشهای دیگر استفاده نشود، طبعاً قوه‌ی قضائیه نخواهد توانست کار را آن‌چنان که باید و شاید دنبال کند. یا همین احیای حقوق عامه که گفته شد؛ خب تعریف حقوق عامه چیز آسانی نیست، خود این محل اختلاف است که حقوق عامه چیست؛ این را طبعاً کسانی که تخصص در این بخش از حقوق دارند، میتوانند برای شما تبیین کنند و روشن کنند. البته من شنیدم که در جهت ابهام‌زدایی از مفهوم حقوق عامه، دادستان محترم کل (۷) کارهایی کرده‌اند و مصادیق روشنی را از حقوق عامه مدوّن کرده‌اند و مشخص کرده‌اند که اینها به عنوان

حقوق عامه است؛ از جمله مثلاً مسئله‌ی محیط زیست را یا واگذاری بدون دقت واحدهای تولیدی را، همین کاری که حالا رئیس محترم قوه دنیال میکنند و بسیار هم کار درست و به جایی است که گاهی اوقات میشود که این کار، بظاهر کار فردی است اما در واقع یک کار جمعی و مربوط به حقوق عامه است؛ مثلاً واگذاری بنگاه‌های تولیدی با عدم دقت به آدمهایی که یا ناصالحند، ناشایستند یا اینکه ناتوانند؛ خب این منجر خواهد شد به اینکه ناگهان یک ضربه‌ی اساسی به کل تولید در کشور بخورد، این دیگر مربوط به یک نفر و دو نفر نیست، این حقوق عامه است. بنابراین رسیدگی به این قضیه یک امر مهم و لازمی است و به نظر من قوه‌ی قضائیه از دانشها و دانشمندیهای بخشهای مختلف هم در باب تحوّل باید استفاده کند.

۶) لزوم اعتقاد به تحوّل، در کلّ بدنه‌ی قوه‌ی قضائیه

یک نکته‌ی دیگری که این را هم خوب است عرض بکنم، این است که حرکت تحوّل در قوه‌ی قضائیه نمیتواند صرفاً متکی باشد به یک مجموعه‌ی در رأس قوه -حالا ریاست محترم قوه خب معلوم است که به معنای واقعی کلمه دنیال تحوّل است- یا عناصر برجسته و صاحبان مناصب بالا؛ [بلکه] باید در کلّ بدنه‌ی قوه‌ی قضائیه اعتقاد به تحوّل وجود داشته باشد. خب حالا خوشبختانه ایشان در این گزارشی که اکنون دادند، اشاره میکنند به اینکه این معنا در قوه‌ی قضائیه وجود دارد، مایه‌ی خرسندی است، من روی این تأکید میکنم؛ یعنی کاری بشود که مجموعه‌ی قوه و عناصر گوناگون در قوه، و بدنه‌ی قوه معتقد بشوند به اینکه باید به معنای [واقعی] کلمه تحوّل پیشرفت‌گونه به سمت تحقق اهداف عالی قوه‌ی قضائیه انجام بگیرد.

۷) مردمی بودن قوه‌ی قضائیه

یک نکته هم مسئله‌ی مردمی بودن است که بنده قبلاً هم این را مکرّر گفته‌ام، حالا هم در گزارش جناب آقای رئیسی مسئله‌ی مردمی بودن بود؛ خب، مردمی بودن شقوقی دارد، مصادیقی دارد؛ یک جنبه‌ی مردمی بودن این است که قوه‌ی قضائیه خودش را دارای شأن و روحیه‌ی خدمتگزاری به مردم بداند؛ نگاه، از بالا نباشد؛ گاهی نگاه‌های ما به مردم ممکن است [جوری باشد] کأنه از بالا نگاه میکنیم به مردم؛ نخیر، ما جزو مردمیم، بین مردمیم، خیلی از این مردم از ما بالاتر هم هستند و بنابراین اینکه کسی از موضع بالا به آحاد مردم نگاه کند غلط است؛ بنابراین روحیه‌ی خدمتگزاری [مهم است]. ما باید خودمان را خدمتگزار مردم بدانیم؛ هر کدام ما در هر جایی که هستیم. این یکی از جنبه‌های مردمی بودن است. یک جنبه‌ی دیگر این است که ما کاری کنیم که دسترسی مردم به قوه‌ی قضائیه آسان بشود. یکی از کارهای مهم این است که مردم براحتی بتوانند به مراکز مورد نیازشان در قوه‌ی قضائیه دسترسی داشته باشند.

یکی دیگر از مسائل مهم این است که مردم، اطلاعات قضائی پیدا کنند؛ گاهی اوقات کسانی، یک گرفتاری‌ای دارند که اگر چنانچه مثلاً به فلان نقطه‌ی قوه‌ی قضائیه مراجعه کنند، این حل خواهد شد؛ [اما] نمیدانند، مطلع نیستند و این گرفتاری روی آنها فشار می‌آورد، زندگی‌شان را زیر فشار قرار میدهد و گاهی مشکلات فراوانی درست میکند. بنابراین [باید] اطلاعات قضائی، آگاهی‌های قضائی مردم هم بالا برود.

یکی هم به معنای حضور در بین مردم است که خب الحمدالله من میبینم مسئولین قوه‌ی قضائیه -خود جناب آقای رئیسی و بعضی دیگر- راحت بین مردم حضور پیدا میکنند؛ این خیلی خوب است؛ یعنی با مردم مواجه بشوید، در بین مردم حضور پیدا کنید؛ این هم یک نقطه است. بنابراین اینها جهات مختلف و مصادیق مختلف مردمی بودن

است.

یک مصداق دیگری که این را من یک نکته‌ی جداگانه‌ای قرار داده‌ام و این هم خوشبختانه امروز در بیانات آقای رئیسی بود، این است که مردم به قوه‌ی قضائیه کمک کنند. حالا شما دارید با فساد مبارزه می‌کنید، خیلی خوب، یکی از عواملی که میتواند شما را در این راه کمک کند گزارشهای مردمی است؛ وقتی مردم به شما گزارش دادند در زمینه‌ی مسائل مربوط به فساد، شما میتوانید از آن استفاده کنید و بهره ببرید که البته بعد راجع به این توضیح خواهم داد؛ این نکته‌ای است که مربوط به آن بخش بعدی ما است که مربوط به مسائل فساد است.

۸) لزوم فعالیت رسانه‌ای و هنری در باب کار قضائی

یک نکته‌ی دیگری هم در مورد تحوّل عرض کنیم که این نکته‌ی آخر است و آن، فعالیت رسانه‌ای و هنری در باب کار قضائی و تحرکات قضائی است. ببینید، دشمنان حرکت عمومی نظام جمهوری اسلامی از همه‌ی راه‌های ممکن برای دشمنی استفاده میکنند و به هر نقطه‌ای از نقاط نظام جمهوری اسلامی که بتوانند، از همین طرق مختلف ضربه می‌زنند که از جمله‌ی [آنها] مسائل قضائی است. حالا خارجی‌ها را کار ندارم، [اما] متأسفانه در داخل هم حتی با غفلت بعضی از مسئولین مربوط به این مسائل کارهایی میکنند، فیلم‌هایی می‌سازند که اساس و مبانی قضائی جمهوری اسلامی را زیر سؤال می‌برد و متأسفانه این فیلم‌ها در بازبینی‌های این نشست‌های عمومی هنری و مانند اینها مورد توجه قرار نمی‌گیرد و اینها اکران هم میشود، روی پرده هم می‌آید و پخش هم میشود؛ این خیلی چیز بدی است. قوه‌ی قضائیه باید به این مسئله توجه کند، صرفاً کار تبلیغاتی و رسانه‌ای این نیست که شما بیابید آمار بدهید؛ خوب بله، سخنگوی محترم قوه‌ی قضائیه می‌آید توضیحاتی میدهد، آمار می‌دهد، خیلی هم خوب است، اینها لازم هم هست، اما کافی نیست. این کافی نیست که ما بگوییم آقا ما این کارها را کرده‌ایم؛ نه، برای اینکه ذهن مردم به معنای واقعی کلمه متوجه به این قضایا بشود، کار هنری لازم است، کار رسانه‌ای به معنای هنری لازم است؛ این را جزو کارهای اساسی باید به حساب آورد.

شما ببینید غربی‌ها در این زمینه چه میکنند؛ خوب دادگاه‌های غرب در سینما و فیلم‌هایشان -حالا آن مقداری که بنده دیدم، در فیلم‌هایی که یا آمریکایی‌ها درست میکنند، فیلم‌های هالیوودی، یا اروپایی‌ها درست میکنند- یک نقطه‌ی عدالت خشک محض این جوری است. اصلاً هیچ تعرضی، تجاوزی به متهم ندارند و تا یقین نکنند، حکم صادر [نمی‌کنند]؛ دادگاه در فیلم‌ها این جوری است، [اما] بیرون را شما نگاه کنید، الان وضع آمریکا را مشاهده کنید، ببینید چه کار میکنند. هزاران نفر را به صرف حضور در خیابان می‌برند زندان. این آقای رئیس‌جمهور محترم آمریکا (۸) هزاران کودک را از پدر مادرهایشان جدا کرد، در قفس انداخت؛ یعنی روال کارشان این جوری است. می‌گوید که اگر چنانچه فلان کار را بکنید، ده سال باید بروید زندان؛ خوب این قانون نمی‌خواهد؟ لازم نیست که مثلاً کسی [طبق قانون عمل کند]؟ می‌گوید: «من می‌گویم باید این قدر حکم داده بشود»؛ یعنی قضاوت‌هایشان این جوری است، دادگاه‌هایشان این جوری است اما در مقام تبلیغات که شما نگاه میکنید، یک چیز شسته و رفته و زینت‌کرده و آرایش‌کرده‌ای است که نشان میدهند. خوب من البته طرف‌دار این نیستم که ما بر خلاف واقع، چیزی را آرایش بدهیم؛ نخیر، اما همان واقع قضیه را، آن کاری را که شما دارید انجام میدهید، مشخص کنید، بیان کنید که متأسفانه عکسش وجود دارد؛ یعنی گاهی اوقات در کشور ما فیلم‌هایی در مورد مسائل قضائی و آنچه مربوط به مسائل قضائی است ساخته میشود که درست عکس واقعیت است، یعنی ضد واقعیت است که من دیگر حالا اسم نمی‌آورم. اینها راجع به مسائل تحوّل.

چند نکته در مورد مبارزه با فساد: (۱) لزوم قاطعیتِ قوهی قضائیه در مورد مسئلهی فساد هم چند نکته را عرض میکنیم؛ خب الحمدالله توجه به قضیهی فساد در قوهی قضائیه اوج گرفته. البته قبل از این دوره شروع شده بود ولیکن حالا بحمدالله در اوج است و مورد توجه است؛ و مردم هم که نگاه میکنند میبینند شما برخورد با مفسد میکنید، ملاحظه نمیکنید و قاطع وارد میدان میشوید، واقعاً خوشحال میشوند، امیدوار میشوند؛ چون فساد و مفسد یک ضربهی بزرگی به زندگی مردم و به روحیهی مردم و به ایمان و اعتقاد مردم است. حقیقتاً و انصافاً فساد مالی - به همراه فسادهای دیگر که حالا آنچه فعلاً در دستور کار قوهی قضائیه است، فسادهای مالی و اقتصادی است - گرفتاری بزرگی است، یک ویروس خطرناکی است مثل همین ویروس کرونا؛ و مثل ویروس کرونا واگیردار هم هست؛ بشدت واگیردار و مسری است؛ یعنی فساد در یک جا، سریع و شدید به جاهای مختلف سرایت میکند. یک مفسد فقط خودش مفسد باقی نمیماند، دیگران را هم به دلایل مختلفی به فساد سوق میدهد؛ و اتفاقاً در ویروس کرونا که دست آلوده و ناپاک مایهی انتقال ویروس است، در فساد هم دستهای آلوده و ناپاک موجب میشوند که فساد منتقل بشود و دست به دست بشود؛ منتها خب در ویروس کرونا این دست را اگر صابون زدیم و شستیم، مسئله تمام میشود [اما] آنجا دیگر آن دست با صابون زدن و شستن تمام نمیشود، جز قطع شدن چاره‌ای ندارد. بنابراین مسئله، مسئلهی بسیار مهمی است.

مأموریت قوهی قضائیه مبارزه‌ی با فساد در کلّ جامعه است که این معلوم است؛ یعنی مسلماً در کلّ جامعه شما میخواهید با فساد مبارزه کنید، لکن در درجهی اول، مبارزه‌ی با فساد در داخل خود قوه است که من این را بارها مکرر در دیدارهای تقریباً همه‌ساله‌ی با عزیزان قوهی قضائیه تأکید کرده‌ام و اصرار بر این ورزیده‌ام. اگر چنانچه فساد در داخل قوهی قضائیه به وجود بیاید، ضررش بسیار بیشتر از فساد بیرون قوهی قضائیه است؛ مثل همان «وای به روزی که بگندد نمک» (۹) است؛ یعنی این جوری نیست که بتوانیم مثل بقیه‌ی فسادها با آن برخورد کنیم؛ نه، ضربه و سنگینی این خیلی زیاد است و حقیقتاً برخورد جدی و کارشناسی لازم دارد. بنابراین در درجهی اول، نگاه باید به فساد درون قوه باشد. البته اینکه میگوییم درجهی اول، معنایش این نیست که این را تمام کنیم، بعد پردازیم به بقیه‌ی بخشها؛ نه، به صورت متوازن همان طور که قبلاً گفته شد، همه‌ی اینها بایستی پیش برود.

(۲) نگاه کارشناسی به بسترهای فسادخیز و ملاحظه‌ی عدالت در برابر متهم نکته‌ی بعد این است که در زمینه‌ی فساد هم، به بسترهای فسادخیز توجه بشود؛ و این احتیاج دارد به نگاه کارشناسی؛ همان طور که قبلاً اشاره کردند. یعنی بایستی با نگاه کارشناسی، زمینه‌ی بروز فساد را و تولید فساد را شناسایی کرد، شناخت و با همان نگاه کارشناسی، به جنگ فساد رفت و برای ریشه‌کشی فساد تلاش کرد و کار کرد. و ملاک قوهی قضائیه هم در مبارزه‌ی با فساد، حق و عدل و قانون است. یعنی هیچ ملاحظه‌ی دیگری را نبایست کرد؛ ملاحظه‌ی حق را باید کرد، ملاحظه‌ی عدالت را باید کرد. و اگر چنانچه در یک موردی مبارزه‌ی با فساد، منطبق با حق و عدل و قانون است بی‌ملاحظه بایستی حرکت کرد.

البته من که اصرارم بر عدم اغماض است، از آن طرف هم اصرارم بر عدم تعدی است؛ یعنی فقط بر عدم اغماض تکیه نمیکنیم، بر عدم تعدی هم تکیه میکنیم. خدای نکرده اگر چنانچه کسی که مجرم نیست و مفسد نیست و فاسد نیست، به عنوان مفسد و فاسد شناخته بشود و معرفی بشود و با او رفتار بشود، این ظلم بسیار بزرگی است؛ یا اگر چنانچه بیش از آن مقداری که مستحق مجازات و مستحق ملامت است، مجازات و ملامت بشود این هم کاملاً درست نیست؛ یعنی وجود فساد و مفسد، خیلی خطرناک است اما تعدی به بی‌گناه به معنای واقعی کلمه از

این خطرناک‌تر است؛ این را من تأکید می‌کنم.

عزیزان و مسئولان قوه‌ی قضائیه‌ی مراقب باشند - چه آنهایی که در دادگاه‌ها مشغول کار هستند - که بر طبق حق و عدل رفتار کنند. یعنی اگر یک جایی حق و عدل اقتضا میکند شدت عمل را، بدون ملاحظه اقدام کنند. آنجایی هم که حق و عدل عدم شدت عمل را اقتضا میکند، جوگیر نشوند که حالا چون جو این را می‌گویند، ما مثلاً چنین بکنیم؛ این، هم به عزیزان قوه‌ی قضائیه‌ی [برمیگردد]، هم به کسانی که بیرونند. تماشاچیان دادگاه‌های شما هم در این زمینه اظهار نظر [میکنند]؛ بخصوص حالا که فضای مجازی یک چیز خیلی رایجی است و خیلی‌ها (۱۰) اظهار نظر میکنند، قضاوت میکنند در فضای مجازی؛ و با بیانه‌های خودشان، با نوشته‌های خودشان، در واقع در موضع یک قاضی قرار میگیرند و رأی میدهند و بر اساس این رأی عمل میکنند؛ گاهی دشنام میدهند، گاهی تهمت میزنند و کارهایی مانند اینها میکنند؛ همه مراقب باشند، یعنی آنهایی هم که در بیرون قوه‌ی قضائیه‌ی هستند مراقب باشند که مبارزه‌ی با فساد منتهی نشود به تعدی به کسانی.

من البته اینجا این را هم عرض بکنم که در این برهه‌ی اخیر، در همین دادگاه اخیری که در قوه‌ی قضائیه مطرح است، به بعضی از بزرگان پاک‌دست قبلی قوه‌ی قضائیه اهانت شد و به آنها ظلم شد؛ یعنی واقعاً جفا شد به آنها که نایبستی این کار میشد و نباید بشود. البته خطاب من به افراد مؤمن، جوانهای مؤمن است، والا آن کسی که معاند است با او نمیشود کاری کرد. بعضی‌ها هستند که فرض کنید انتقام مواضع محکم انقلابی فلان شخصیت را وقتی که در آن مقام نیست میخواهند از او بگیرند؛ با آنها من کاری ندارم، خطاب من به مردم مؤمن و مردم متدین و جوانهای خوبی است که میخواهند بر طبق حق رفتار بکنند؛ مراقب باشند تعدی نکنند، جفا نکنند، ظلم نکنند. همین حرکت مبارزه‌ی با فساد که الان بحمدالله به این خوبی در قوه‌ی قضائیه خودش را دارد نشان میدهد خوب در زمان جناب آقای آملی (۱۱) شروع شد؛ یعنی ایشان شروع‌کننده‌ی این حرکت بودند؛ هم در داخل قوه‌ی قضائیه و هم در بیرون قوه‌ی قضائیه؛ اینها نایبستی از نظر دور باشد.

۳) کمک به حرکت اقتصادی و جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی
یک نکته‌ی دیگر در مورد این مسئله‌ی قوه‌ی قضائیه و این مبارزه‌ی با فساد [این است که] یکی از کارهای خوب قوه‌ی قضائیه حمایت از تولید و جلوگیری از تعطیلی این واحدها است. اینکه حالا جناب آقای رئیسی در گزارششان گفتند «هزار واحد تولیدی»، این خیلی مسئله‌ی مهمی است، این خیلی کار مهمی است. واقعاً هر بخشی از نظام جمهوری اسلامی که میتواند کمکی به حرکت اقتصادی جامعه بکند، وظیفه‌اش را انجام بدهد. مردم از لحاظ معیشت دچار سختی‌اند، یعنی معیشت مردم سخت است؛ هر کسی میتواند به مسئله‌ی اقتصاد کمک کند، بایستی کمک کند و یکی از کمک‌های قوه‌ی قضائیه هم همین است که جلوگیری کند از تعطیلی واحدهای تولیدی. اخیراً جناب آقای رئیسی ابلاغ کردند که بانک‌هایی که حالا مثلاً بعضی از بنگاه‌های تولیدی را مصادره کرده‌اند یا به عنوان گرو نگه داشته‌اند، حق ندارند اینها را تعطیل کنند؛ بسیار درست است این حرف؛ این کار کاملاً درست است؛ و این قابل تعمیم است؛ یعنی میتوانید به موارد دیگر هم این را تعمیم بدهید. مثلاً فرض کنید که بخش خصوصی از دولت کارخانه‌ای را می‌خرد، بعد آن کارخانه را معطل میکند، معوق میکند، کارگش را بیرون میکند، ماشین‌آلاتش را حراج میکند، زمینش را هم مثلاً یک ساختمان ۲۰ طبقه یا ۲۵ طبقه میسازد! خوب اینها ضربه‌ی به اقتصاد کشور است؛ اینها را میتوانید به معنای واقعی دنبال کنید که ارتباط با معیشت مردم دارد.

۴) تشکیل دادگاه‌های تجاری و زیرساخت‌های حقوقی

یک نکته‌ی دیگر تشکیل دادگاه‌های تجاری است که من قبلاً هم این را برای رفع اختلافات اقتصادی گفته‌ام. (۱۲) یکی از کارهای لازم در مبارزه‌ی با فساد که قبلاً اشاره کردم و گفتم برمیگردم به این، همین نظارت‌های مردمی است. خب برای نظارت‌های مردمی و گزارش‌های مردمی زیرساخت حقوقی در داخل قوه لازم است؛ یعنی شما باید جایگاه این را در داخل قوه مشخص کنید که این گزارش‌ها کجا برود، چه جوری بررسی بشود و صحت و سقم این گزارش‌ها شناخته بشود، چگونه دنبال بشود، امنیت آن گزارشگر هم چگونه محفوظ بماند؛ یکی از مسائل مهم این است. امر به معروف و ناهی از منکر که از جمله‌ی آنها، همین گزارشگری است که می‌آید راجع به وجود فساد در فلان نقطه، در فلان معامله، در فلان اداره به شما گزارش میدهد، بایستی امنیتش – هم امنیت مادی‌اش، هم امنیت معنوی‌اش – حفظ بشود و مورد تعرض قرار نگیرد. گاهی اوقات میشود مثلاً یک جوان مؤمن حزب‌اللهی متدینی از روی احساس وظیفه می‌آید یک گزارشی به شما میدهد، منتها چون قانون‌دان نیست، یک اشتباهی اینجا میکند؛ مثلاً یک اسمی را که نبایستی تصریح میکرد در فلان جا، این را تصریح میکند، یک اشتباهی میکند در این زمینه؛ آن کسی که قانون‌دان قانون‌شکن است از همین اشتباه کوچک این [جوان] استفاده میکند و آن مفسده‌ی بزرگ را پشت این پنهان میکند، این جوان محکوم میشود، او سالم درمی‌رود! این چیزها بایستی ملاحظه بشود. این احتیاج دارد به اینکه در داخل قوه‌ی قضائیه یک زیرساخت و زیربنای حقوقی‌ای به وجود بیاید که هم امنیت گزارشگران مردمی را تأمین بکند، هم صحت و سقم آنها را. ضمناً راه هم برای تهمت‌زنی باز نشود که حالا تا دیدند که یک دستگاهی هست که گزارش‌های مردمی را گوش میکند و قبول میکند، هر کس با هر کسی مثلاً یک مختصر خرده‌حسابی دارد، فوراً او را متهم بکند؛ نه، بایستی پیش‌بینی بشود و ملاحظه بشود که این [طور] هم نباشد. بالاخره آن کسی که آمر به معروف و ناهی از منکر است باید به قوه‌ی قضائیه دلگرم باشد، بداند که قوه‌ی قضائیه پشتیبان او است. این هم راجع به این [نکته].

من لازم میدانم از همه‌ی قضات و مدیران شریفی که در سراسر قوه به کارهای دشوار مشغول هستند و وظایفشان را انجام میدهند – در زمینه‌ی تحوّل و وظایف گوناگون دیگر قوه‌ی قضائیه – تشکر کنم. حالا جناب آقای رئیسی اشاره کردند که در دوره‌ی کرونا و مشکلات کم‌ارتباطی و مانند اینها، کار قوه‌ی قضائیه همچنان ادامه پیدا کرد و کارها پیشرفت کرد، و بعضی هم در زمینه‌ی مسائل تحوّل و واقعاً کار میکنند؛ من از همه‌ی اینها تشکر میکنم، از خانواده‌هایشان هم تشکر میکنم؛ یعنی نیمی از زحمات آن کسانی که در یک دستگاهی دارند تلاش میکنند و کار میکنند و خدمت شبانه‌روزی میکنند، در واقع مربوط به همسرانشان و خانواده‌هایشان است و اجر الهی هم متوجه آنها است، از همه‌ی آنها هم تشکر میکنم.

احتیاج به مراقبت همه‌جانبه‌ی مسئولین و مردم در قضیه‌ی بیماری کرونا

من در آخر صحبت‌هایم یک اشاره‌ای هم بکنم به این مسئله‌ی کرونا. بعضی‌ها خیال میکنند قضیه‌ی کرونا تمام شد، حل شد؛ نه، مسئله‌ی کرونا ادامه دارد. خوشبختانه، هم در درجه‌ی اول، دستگاه‌های درمانی و بهداشتی و بیمارستانی و مانند اینها که واقعاً در صف مقدم، فداکاری کردند – که دیگر حالا این را عرض کرده‌ایم، باز هم اگر ده بار دیگر بگوییم، زیاد نیست، چون کارشان، کار واقعاً برجسته‌ای بود، هنوز هم مشغولند – بعد هم مجاهدین فی سبیل‌الله که به صورت داوطلبانه در میدان وارد شدند، از داخل بیمارستان و از داخل شهرها و تا قبرستان و همه جا افرادی وارد شدند و کار کردند و کمک کردند؛ مردم هم انصافاً خوب برخورد کردند، خوب پاسخ دادند که من در اوایل سال به مناسبت تعطیلی سیزده‌به‌در از طرف مردم، واقعاً تشکر عمیق و صمیمانه از مردم کردم (۱۳) که تا این حد وارد

شدند. خب نتیجه چه شد؟ نتیجه این شد که ما در دنیا به صورت یک کشور موفق در برخورد با کرونا معرفی شدیم. بعضی از رؤسای کشورها که با آقای رئیس‌جمهور (۱۴) -ایشان به من گفتند- صحبت میکردند، از ایشان سؤال کرده‌اند که شما چه کار کردید؟ یعنی این نشان‌دهنده‌ی این است که کار ما، توفیقات کشور ما در مسئله‌ی مبارزه‌ی با کرونا در دنیا منعکس شده که مسئولان کشورها از رئیس‌جمهور ما میپرسند شما چه کار کردید؛ این اول کار بود؛ حالا که نگاه میکنیم، می‌بینیم که کأته آن حرکت اولی، آن مجاهدت اولی سست شده از سوی بعضی از مردم و بعضی از مسئولین. من میبینم که مسئولین محترم در تلویزیون حضور پیدا میکنند، در حالی که دُوروبرشان هم آدم هست، ماسک هم زده‌اند؛ خب حالا من هم الان ماسک ندارم اما دُوروبر من کسی نیست؛ اگر چنانچه دو نفر، سه نفر بیایند دُور و بر من، بنده هم حتماً ماسک میزنم، کما اینکه میزنم در یک مواردی هم، و آدم میبیند این ماسک [زده نمیشود]؛ خب وقتی که شما که مسئول دولتی هستید، در یک اجتماع مردمی ماسک نمی‌زنید، این جوانی هم که در خیابان دارد راه میرود و حوصله‌ی ماسک ندارد، تشویق میشود که نزند؛ نتیجه چه میشود؟ نتیجه همین میشود که بعد از آنکه تلفات ما دورقمی شده بود و به حدود سی و چند نفر رسیده بود، حالا رسیده به صد و سی و چند نفر؛ این انسان را غصه‌دار میکند. حدود یک ماه، یک ماه و نیم قبل، در آمارهایی که به ما دادند، از بعضی از استانها نام آوردند که در آنها هیچ تلفاتی نبوده، بنده واقعاً از ته دل خوشحال شدم، خدا را شکر کردم که الحمدالله این تعداد استانهایی هستند که در آنها هیچ تلفاتی وجود نداشته؛ حالا همین اخیراً، [یعنی] چند روز قبل از این گزارشی به من دادند، دیدم بعضی از همان استانهایی که آن روز در گزارش بود که هیچ تلفات نداشتند، تلفات متعددی در آنها گزارش کرده‌اند؛ انسان غصه‌اش میشود، خب نباید این کار را بکنیم، باید ملاحظه کنیم، باید مراقبت بکنیم؛ هم مردم مراقبت کنند، هم مسئولین مراقبت کنند. خوشبختانه مجموعه‌های درمانی همچنان پای کار ایستاده‌اند، نگرانی من از این است که اینها خسته بشوند؛ مجموعه‌های درمانی [تحمل کرده‌اند]؛ خب تا کی، چه قدر؟ بایستی ما کاری کنیم که بار روی دوش اینها، این قدر سنگین نباشد. خدای نکرده اگر چنانچه پرستار ما، پزشک ما و بقیه‌ی عناصر مربوط به درمان و بیمارستان و مانند اینها از کار خسته بشوند، خب واقعاً کارها لنگ خواهد ماند و وضع بدتر خواهد شد.

گفته میشود که مشکلات اقتصادی [ایجاد میشود]؛ بله، همین جور است؛ بایستی وضعی را پیش‌بینی کرد که مشکلات اقتصادی از ناحیه‌ی کرونا، یا پیش‌نیاید، یا کمتر بشود و سبک بشود، لکن این را هم باید توجه داشت که اگر خدای نکرده ما بی‌توجهی کردیم و مجدداً کرونا شیوع فراوانی پیدا کرد، خب کار اقتصاد مشکل‌تر خواهد شد، بدتر خواهد شد، مشکلات بیشتر خواهد شد؛ و ما امروز احتیاج داریم به مراقبت از همه‌ی جهات. می‌بینید دشمنی‌ها را، می‌بینید آمریکای خبیث را، انگلیس خبیث را، دولتهای اروپایی را، می‌بینید کارهایی که اینها هر چه از دستشان بر بیاید علیه جمهوری اسلامی کوتاهی نمیکنند، و خدا را شکر که سرشان به سنگ میخورد و نمیتوانند مقاصد خودشان را عملی کنند و هر کار هم که میکنند که با این به قول خودشان «فشار حداکثری» ملت ایران را به زانو در بیاورند، بحمدالله بازخوردش مشیت ملت ایران به سینه‌ی اینها و عقب زدن اینها است و موفق نیستند؛ این در صورتی است که ما همه به وظایفمان ان‌شاءالله بتوانیم عمل بکنیم.

خیلی متشکرم از جناب آقای رئیسی، رئیس محترم قوه‌ی قضائیه و همکارانشان در هیئت رئیسه، در مجموعه‌ها، معاونین، رؤسای دادگستری‌ها و بقیه‌ی عناصر مسئول و محترم و آحاد قضات شریف قوه‌ی قضائیه و کارکنان محترمشان؛ از همه‌ی آنها متشکر هستم. ان‌شاءالله که خداوند همه‌ی شما را توفیق بدهد، همه‌ی شما را کمک کند و خداوند روح مطهر امام بزرگوار را شاد کند از این تلاشهایی که شما میکنید و همچنین ارواح مطهر شهدای

عزیز را ان شاء الله با پیغمبر محشور کند.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

- ۱) در ابتدای این دیدار - که به مناسبت هفته‌ی قوه‌ی قضائیه برگزار شد - حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی (رئیس قوه‌ی قضائیه) مطالبی بیان کرد.
- ۲) تردید، شک و دودلی
- ۳) سوره‌ی ناس، آیه‌ی ۴؛ «از شرّ وسوسه‌گر نهانی.»
- ۴) سوره‌ی طلاق، بخشی از آیه‌ی ۳؛ «... و هر کس بر خدا اعتماد کند او برای وی بس است. ...»
- ۵) سوره‌ی شوری، بخشی از آیه‌ی ۱۵؛ «بنابراین، به دعوت پرداز و همان‌گونه که مأموری ایستادگی کن ...»
- ۶) کامل
- ۷) حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر منتظری (دادستان کلّ کشور)
- ۸) دونالد ترامپ
- ۹) «هرچه بگنند نمکش میزنند / وای به روزی که بگنند نمک»
- ۱۰) خنده‌ی معظم‌له
- ۱۱) آیت‌الله صادق آملی‌لاریجانی (رئیس قوه‌ی قضائیه‌ی سابق)
- ۱۲) بیانات در ارتباط تصویری با مجموعه‌های تولیدی به مناسبت هفته‌ی کارگر (۱۳۹۹/۲/۱۷)
- ۱۳) بیانات در سالروز میلاد حضرت ولی‌عصر (عج) (۱۳۹۹/۱/۲۱)
- ۱۴) حجت‌الاسلام والمسلمین حسن روحانی